

Redactioneel van 19 augustus 2019

Beste vrienden (laten we afzien van "internauten", dat is niet erg hot!)

Zes jaar zijn verstreken sinds mijn laatste redactioneel (14 oktober 2013). In 2014 verliet ik Parijs en voegde ik me bij mijn Occitanie (ook al is Aveyron geen Ariège, ik vond in Rodez een oase van rust en empathie die ik hard nodig had, en nog steeds heb).

In juni 2018 passeerde ik de grens van 80 jaar, met het gevoel een bevoorrecht mens te zijn omdat ik goed ouder word (ik raak het hout niet aan!), in goede relationele en klimatologische omstandigheden (behalve in de recente fase van hittegolf)!

Ik bleef schrijven, lesgeven en publiceren tot 2018 in relatie tot dezelfde instellingen en collega's als in 2013 (zie teksten van 2013 tot 2018). Voor de instellingen: de Universiteit van Aix-Marseille en de Katholieke Universiteit van Angers. Voor de collega's: Anton, Desrumaux, Mendes, Roudes, Antunes.

Toen ik 70 werd (zie editoriaalen), heb ik gezegd dat het normaal voor mij was om te werken aan sociale gerontologie, aan vergrijzing en invaliditeit. Ik ben dus blijven nadenken en uitwisselen over lijden, over de gevolgen van trauma, over pesterijen in het leven (op school, op het werk, in EHPAD, enz.).

Mijn hele leven (en sinds mijn kindertijd) heb ik gehouden van zintuiglijke of mentale beelden, fantasieën, verlangens en

projecten, sociale voorstellingen (Serge Moscovici), de kunsten (realistisch of surrealistisch) en hun banden met culturen en religies. De vraag naar de relatie tussen identiteit en projecten loopt uiteraard als een rode draad door al deze thema's. Men heeft mij wel eens verweten dat ik te veel omhels (met het gevaar van verstrooiing en "niet goed omhelzen"). Maar, zoals Albert Camus, zou ik alles willen omhelzen (om het geheel te begrijpen) en verzet ik mij tegen de verstikkende en sektarische omhelzing van de "specialistische" visie. Toch word ik beschouwd als een specialist in "identiteit", maar ik reageer met het paradoxale begrip "**identificatie**". Permanentie (de "logische" identiteit) is een illusie, net als verandering die niet gepaard gaat met het streven naar een nieuwe, rechtvaardigere, vrijere en broederlijkere permanentie! Ik heb voorgesteld om "identisering" het heen en weer gaan te noemen tussen identiteit en het project van verandering (individueel of collectief). In het laatste gepubliceerde hoofdstuk (nr. 332. "Lijden, trauma, coping en veerkracht in het leven") roep ik de mythe op van het eiland Vanuatu: "**de boom en de korjaal**", geanalyseerd door Joel Demaison in zijn proefschrift, 1985) :

Ieder mens wordt verscheurd tussen twee tegenstrijdige en toch belangrijke behoeften:

- de behoefte aan de pirogue, d.w.z. aan beweging, aan reizen, aan loskomen *van zichzelf, van de gemeenschap*;
- de behoefte aan de boom, d.w.z. de verankering van de identiteit, *de gehechtheid aan de eigen gemeenschap*.

De mens balanceert voortdurend tussen deze twee behoeften, soms geeft hij toe aan de ene, soms aan de andere... *tot hij op een dag begrijpt dat het met de boom is dat de boomstamkano wordt gemaakt.* (Ik zou daaraan willen toevoegen dat de boomstamkano ook kan reizen om de boom te redden.) "De boom is een metafoor voor de mens, de mens die rechtop op zijn 'plaats' staat, stort zich ermee in de heilige grond van de diepte. Diepte gaat boven breedte. De boomman leeft alleen door de groepsdugout. Vanaf de 'stichtingsreis' van aankomst op het eiland, 'doet de Melanesische samenleving zich gelden als een samenleving van wortels zowel als van reizen'. (1986, p. 518).

Dezelfde metafoor vinden we bij Michel Serres, een boer uit de vlakte van de Garonne (net als zijn vader) maar ook een zeeman. Maar zowel de boer als de zeeman kunnen alleen via de bovenkant weg. "Glijden naar de verticaal blijft de enige mogelijke richting" (1983, p. 28-29).

Deze metafoor is ook goed van toepassing op het concept dat ik "identisering" heb willen noemen, de dynamische constructie van identiteit tussen primaire gehechtheid en het zelfproject (gearticuleerd tot collectieve projecten).

Ik zou waarschijnlijk moeten schrijven over de complexe relatie tussen identiteit en project!

Als ik in 2018 stop met mijn cursussen en conferenties, blijf ik lezen, nadenken, schrijven over dit of dat thema van de sociale psychologie (van ontwikkeling, gezondheid of werk...).

Ik ben ook (en voor de lol!) begonnen met wat persoonlijk werk en lectuur over de verbanden tussen **"Psychologie, kunst en geschiedenis"** (zie mijn map op pinterest). Op 80 jarige leeftijd is het waanzin? Misschien wel. Maar deze waanzin maakt me gelukkig! Ik ben altijd gepassioneerd geweest door kunst in het algemeen, schilderen, beeldhouwen en mozaïeken in het bijzonder. Ik had de vaardigheden die ik op de middelbare school heb opgedaan op deze gebieden kunnen ontwikkelen, maar mijn relatieve kleurenblindheid heeft mij van dit pad afgehouden! Mijn passie voor beelden brengt mij er nu toe de **miniaturen** (kleine schilderijtjes) die manuscripten uit de Middeleeuwen tot de Renaissance illustreren en die een belangrijke rol hebben gespeeld in de veranderingen die met de Renaissance gepaard gingen, van nabij te bestuderen: De 'Arthurianen' (Gyron, Ridders van de Ronde Tafel), de Roman de la Rose (De Kunst der Liefde), de werken van John Boccaccio (Moeilijkheden en Lachen in het Leven: Decameron, Illustere Mannen, Illustere Vrouwen), de eerste 'encyclopedieën' (Isidore van Sevilla, Bartholomeüs de

Engelsman....en de behoefte om te veel te omarmen!). Een nieuwe wereld voor mij, met zijn specialisten en zijn fans! Natuurlijk nodig ik u uit om de miniaturen op mijn sociale netwerkpagina's te bekijken. Als ik op dit gebied publiceert zal het op het internet zijn. Ik wil u een amusant voorbeeld geven dat verband houdt met een verhaal van John Boccaccio (Decameron, 5e

Journée/5^e nouvelle intitulée " Deux pour une ") en gerapporteerd in een manuscript van 1414 (BnF 5070). Jeannot en Minguin zijn verliefd op hetzelfde meisje. Ze proberen haar allebei te ontvoeren, tevergeefs. Maar Jeannot komt te weten dat hij haar broer is. Minguin heeft veel geluk en trouwt met het meisje.

Laten we de volgende miniatuur (197v) eens uitvergroten: de man rechts is in het vuil gestapt, terwijl de man links dat niet heeft gedaan, ondanks de aanwezigheid van twee duidelijk getekende pakken materiaal!



We kunnen dus stellen dat het positieve bijgeloof dat "lopen op aarde geluk brengt" perfect aanwezig was in de 15e eeuw. (materie) is een teken van goed geluk" was perfect aanwezig in de 15e eeuw

!

De man rechts is Minguin de gelukkige die materie onder zijn twee voeten heeft!

Ik weet niet of de specialisten dit detail hebben opgemerkt, maar het lijkt mij belangrijk dit soort feiten, die een teken zijn van eeuwenoud bijgeloof, te constateren. Mensen die deskundig zijn op het gebied van bijgeloof hebben mij verteld dat "de dingen" tegenwoordig preciezer zijn: men heeft alleen geluk als het de linkervoet is die in het genoemde materiaal heeft getrapt en dat ik, om mijn "goede leeftijd" te behouden,

"het ronde hout moet aanraken"! Altijd leren om beter te begrijpen.



Ik zal geen 6 jaar wachten om het volgende hoofdartikel te schrijven. (Hm!). Pierre Tap